

OBRAĆANJE PREDSTAVNIKA UNIVERZITETA SAPIENZA U RIMU, PROF. DR FABIJA GRASIJA

Magnificent Rector, Honourable Director, respectable authorities, dear colleagues, ladies and gentlemen,

I am happy and proud to be here as representative of Rome State Sapienza University for the 70th anniversary of the Historical Institute. I am very grateful of your invitation. Thanks to your kind invitation I can personally

forward the greetings of the scientific community of Rome State Sapienza University and especially the best wishes of two old friends of the University of Montenegro and of the Historical Institute. These two old friends are prof. Antonello Biagini, now Magnificent Rector of Unitelma, the „on-line branch” of Sapienza University and President of Sapienza Foundation, and prof. Andrea Carteny, Director of CEMAS, a well-known and active inter-departmental research center, of which I am a member.

I am particularly happy and proud to stress

that it is long time we have a lively cooperation with the University of Montenegro and of the Historical Institute. My presence here is not only for purpose of celebration but also to confirm a strong commitment for the future. Indeed, whoever is interested in the history of South-Eastern Europe cannot but being attracted by the particular and glorious history of Montenegro. And in these decades the Institute has accomplished a very valuable task for the knowledge of the history of Montenegro and the Balkans publishing capital volumes other than its fine, worthwhile review. I have recorded with pleasure that subject of some of these capital volumes are aspects of Italo-Montenegrin relations, such as the wonderful book on Montenegro in Italian foreign policy (1861-1875), published in 2011. It is truly amazing the importance Montenegro had for the Republic of Venice and later for the Kingdom of Italy. On the other side, the Risorgimento movement was a permanent source of inspiration and hope for Montenegrins such as for all the Eastern and South-eastern peoples who were not independent yet (we hardly need to recall the role of Garibaldi and his followers). Italians have not always been sympathetic with the other Southern Slav peoples, but they always looked at Montenegro with a positive feeling. The marriage link established between the ruling dynasties of the two countries is only the most evident side of a strong and multifaceted relationship between the two countries, a relationship that in this post-Yugoslavian age is newly gaining momentum.

In conclusion, I congratulate the Director of the Institute for his brilliant job and wish the Institute a happy prosecution of its activities - activities which are of the utmost importance for all of us - and especially a happy prosecution of its cooperation with the historians and the other scholars devoted to social studies of Sapienza University, with new brilliant common works and outcomes. Thank you.

Podgorica, 3 July 2019

* * *

*Уважени ректоре, поштовани директоре, цијењене званице,
драге колеге, даме и господо,*

Задовољство ми је и част бити овдје у својству представника државног Универзитета Сапијенца из Рима поводом 70 година постојања Историјског института. Примите моју дубоку захвалност због вашег позива, који ми омогућава да вам лично пренесем поздраве научне заједнице са Универзитета Сапијенца из Рима, а нарочито најбоље жеље двојице старих пријатеља Универзитета Црне Горе и Историјског института.

У питању су проф. Антонело Бјађини, сада уважени ректор Унителме, „онлајн огранка“ Универзитета Сапијенца и предсједник Фондације Сапијенца, и проф. Андреа Картени, директор ЦЕМАС-а, познатог и активног међусекторског истраживачког центра, чији сам и сам члан.

Нарочито сам срећан и поносан што могу истаћи како већ дуго времена имамо интензивну сарадњу са Универзитетом Црне Горе и Историјским институтом. Моје присуство овдје није само у служби прославе, већ и потврђивања чврстог опредјељења за будућност. Са правом се може рећи да свакога ко је заинтересован за историју југоисточне Европе мора привући посебна и славна историја Црне Горе. Током ових деценија, Институт је испунио веома вриједан задатак на пољу знања о историји Црне Горе и Балкана, објављујући капитална дјела, поред својих квалитетних и значајних Историјских записа. Задовољство ми је било да примјетим како предмет неких од ових капиталних дјела представљају аспекти италијанско-црногорских односа, као што је случај код дивне књиге о Црној Гори у спољној политици Италије (1861-1875), објављене 2011. године. Заиста је запањујућа важност коју је Црна Гора имала за Млетачку републику, а касније за Краљевину Италију. С друге стране, покрет Ризорђименто био је сталан извор надахнућа и наде за Црногорце, као и за све источне и југоисточне народе који још нису били независни (довољно је само присјетити се улоге Гарибалдија и његових поклоника). Италијани нису увијек имали најбоље односе са другим јужнословенским народима, али су на Црну Гору увијек гледали с позитивним осјећањем. Брачна веза која је успостављена између наших владарских династија само је најочигледније обиљежје снажног и многостраног односа двију земаља, односа који у постјугословенском времену наново добија замаха.

Коначно, честитам директору Института на сјајно обављеном послу и желим Институту успјешан наставак активности, које су од највећег значаја за све нас, а нарочито успјешан наставак сарадње са историчарима и другим научницима посвећеним друштвеним наукама са Универзитета Сапијенца, уз нове блиставе заједничке подухвате и постигнућа. Хвала вам.

Подгорица, 3. јул 2019.